

TABOR* in haja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z dnevno naslednjega dne ter stane celotno 180 K, polletno 90 K, celoletno 45 K, mesečno 15 K. Inzerati po dogovoru. Pri večkratni objavi popust.

Naročniki se pri upravi "TABOR", MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 278. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, čisto. Telefon št. 24. BHS poštnoštevilni račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: II.

Maribor, torek 10. maja 1921.

Številka: 104.

Avtonomija in avtonomisti.

Maribor, 9. maja.

V »Napreju« z dne 4. in 6. t. m. je objavil g. Filip Uratnik trezen in lep članek o avtonomiji in avtonomistih. Ker danes o avtonomiji čeblja že vsak kratkohladičnik, ne da bi vedel, kakšne vrste pečivo je avtonomija in kakšna svačica je centralizem; ker se pod krinko avtonomije uganja najgrša demagogija in skrivajo najnevarnejši tipi našega političnega življenja in ker se tudi pojem centralizma uporablja v raznih nasprotnih pomenih, največkrat kot nekako strahobolna Meternichov policijski absolutizem; ker smo tedaj zašli v najhujšo bitko med avtonomijo in centralizmom, ne da bi ogromna večina bojevnikov vedela, za kaj se bijemo — je vsako resno in stvarno razmišljanje o teh problemih nov korak k ozdravljenju našega političnega življenja. Iz gornjega članka povzamemo nekoliko misli.

Razlika je med avtonomijo in avtonomijo in med avtonomistom in avtonomistom. Obstojta pa v tem, da eni zahtevajo, da se ohranijo stare, zgodovinske enote, drugi pa zagovarjajo nove. Gesla o centralistih in avtonomistih so prazne in goljufive fraze. Med nami ni nikogar, ki bi vrednosti avtonomije ne znal ceniti. Mi smo avtonomisti, ki gledamo v bodočnost in čutimo z bodočnostjo. Ljudje, ki gledajo v preteklo čase pa so tudi avtonomisti. Zanje, za avtonomiste v smislu francoske, suštercijske in v najboljšem slučaju nejasnih pojmov smo centralisti. Rajni Krek, mož, ki bi ga ti ljudje ne smeli imeti v časih, pa bi morda o našem centralizmu pravičnejše sodil, kot oni. Če torej ni res, da smo centralisti, je pa seveda na drugi strani res, da nismo tiste vrste avtonomisti, kot hrvatski frankovci, Radičevci, suštercijski in vse druge družbe, ki napevajo vede ali nevede vođe na njihov mlin. Od njih nas ne loči pojem ali vsebina avtonomije, ampak njen obseg. — Te skupine hočejo, naj bo merodajno za razdelitev in obseg avtonomnih teritorialnih enot plemensko čustvo, nje, kakor ga je ustvarila nam in našemu razvoju sovražna zgodovina. — Tako se glasi njihova popularna parola, popularna zato ker je reakcionarna. Ona kaže nazaj v našo preteklost, v gospodarsko in kulturno nemoč, v anarhijo, v upravno nesmiselnost. V žudovito upravno nesmiselnost, ki pa zadobiva svoj globji smisel, če pomislimo, da so nam jo tuji osvojevalci Turki, Madžari in Nemci z mečem prisilili in da je imela za nje svoj pomen. Nazaj v staro bajto! To je tudi geslo plemenskega separatizma in ljudi, ki se trkajo zadnji čas s posebnim povdankom na svoja avtonomistična prsa. — Kaj se pravi ločiti teritorialno Hrva-te in Srbe? To je enostavno nemogoče. In Slovenci? Mi »centralisti« hočemo — horribile dictu — baje vso slovensko kulturo prodati. Mi hočemo začeti govoriti in pisati čez noč neko babilonsko mešanico naših ljube slovenske, toriške naših kulturnih delavcev, publicistov, pisateljev in drugih avtonomistov. Ne bojte se! Vaše toriške ostane, kar se vas tiče, popolnoma

Občinske volitve v mariborski okolici.

Maribor, 9. maja. Včeraj je volila mariborska okolica, doslej nam znani rezultati so sledeči: Studenci: združena narodna lista 10 odbornikov, socialnodemokratska lista 14 odbornikov. Pobrežje: združena narodna lista 6 odbornikov, socialni demokrati 18 odbornikov, Zrkovci: demokrati 6 odbornikov, klerikaleci 4 odbornike. Dolgoše: gospodarska stranka 5 odbornikov, klerikaleci 5 odbornikov. St. Peter pod Mariborom: samostojni kmetje 7 odbornikov, kler. 9 odbornikov. Sp. Hoče: kler. 9, združeni 7. Zg. Hoče: kler. 5, združeni 5. Bohova: kler. 4, sam. km. 6. Pivola: kler. 4, združeni 6. Pohorje: kler. 6, združeni 4. Rogoza: kler. 3, združeni 7. Gornja Radgona: dem. 6, sam. km. 6, kler. 4.

Prva ministrska seja po praznikih.

LDU Zagreb, 8. maja. Včeraj popoldne je bila v Beogradu prva ministrska seja po praznikih, ki je trajala preko 20.30 ure. Najprej so prsno pozdravili ministra za notranje stvari radi srečnega izida poizkušene atentata.

Iz sobotne seje ustavnega odseka.

LDU Beograd, 8. maja. Seja ustavnega odseka, ki je bila določena za včeraj ob 16. uri, se je začela ob 17.25. Seje se je udeležilo približno polovica članov ustavnega odseka. Predsednik dr. Ninčić je izjavil, da so bile ustavnemu odseku predložene izpremembe, med katerimi se nahajajo tudi take, o katerih bo treba dalje časa razpravljati. Ker se bodo seje ustavotvorne skupščine, na katerih se bo razpravljalo o ustavi v načelu, končale najbrže že 12. t. m., bi bilo neumestno, da se ustavnemu odseku nalaga toliko materijala. Zato bo ustavni odsek počakal toliko časa, da ustavotvorna skupščina sprejme ustavo v načelu, nakar se ustavni odsek sestane dne 14. t. m.

Zagreško mestno zastopstvo se razpusti?

LDU Zagreb, 8. maja. »Jutarnji list« poroča iz Beograda: Dogodki na zadnji seji mestnega zastopstva v Zagrebu so v tukajšnjih političnih krogih zelo učinkovali. Zahtevalo se je takojšnje poročilo

o dogodkih in izjavah na seji. V bodoče se nameravajo slični dogodki preprečiti. Ni izključeno, da bi se zagreško mestno zastopstvo razpustilo in da bi bil imenovan komisar.

Princezinja Jelena v Ljubljani.

LDU Ljubljana, 8. maja. Na povatovanju iz Beograda na Angleško je dospela popoldne princezinja Jelena z otroci v Ljubljano. Na kolodvoru sta jo pozdravila poverjenik Ribnikar v zastopstvu odsotnega predsednika dr. Baltića in komandant dravske divizije general Dukić. Princezinja si je nato v

avtomobilu ogledala mesto, ljubljanski grad in neposredno okolico. Princezinja nadaljuje svoje potovanje na zapad ponoči z orient-ekspresom.

LDU Ljubljana, 9. maja. Princezinja Jelena je z otroci danes ob 9.30 uri z orient-ekspresom nadaljevala svojo pot na Angleško.

Položaj v Gornji Sleziји.

DKU Oppeln, 8. maja. (Wolff.) V Katovicah je bilo proglašeno obsedno stanje. Vsak civilist, katerega bodo zalotili z orožjem, bo na ukaz interaliirane komisije vstreljen. Mesto Königshütte se nahaja v rokah vstašev. Francoske čete drže samo še mestno hišo. Na ozemlju med Gleiwitz in Petersdorf se je vršilo streljanje. Pri Bankau (okraj Kreuzburg) je bil odbit napad vstašev. Tudi Lešno v okraju Velike Strelice so bile morale poljske čete zapustiti. Med nemškim prebivalstvom narašča beda in pomanjkanje.

DKU Rim, 9. maja. (Stefani.) Po poročilih iz Gornje Sleziје je bilo pri spopadu s poljskimi vstaši 19 italijanskih vojakov mrtvih in 34 ranjenih. Poljski poslanik v Rimu je poslovil na ministra za zunanje zadeve grofa Sforza pismo, v katerem obžaluje te spopade in izraža globoko bol svoje vlade in poljskega naroda nad dogodki, ki ne morejo nič spremeniti na zavezniških čutih Poljakov in Italijanov.

DKU Berlin, 8. maja. Položaj v G. Sleziји je po poročilih tukajšnjih listov

neizpremenjen. Rybnik so vstaši vsled pogajanj izpraznili. Enako tudi Kosel. Kandrin se je moral s težkimi izgubami vdati. Kako javlja neko uradno poročilo, so imeli Italijani ob naskoku na Rybnik 12 mrtvih in 61 ranjenih.

DKU Berlin, 8. maja. (Wolff.) Noč v Beuthenu je pretekla mirno, če izvzamemo nekoliko posameznih divjih strellov. Mesto je prosto, a okoliški okrajji so še zasedeni. Zato je zastal dovoz živil. Kandrin, ki je mimogrede padel v roke poljskih vstašev, je bil obvladan izza težkih bojev. Vstaši so imeli 70 mrtvih. Iz večjega dela Gornje Sleziје ni nobenih vesti, ker je telefonski promet prekinjen.

LDU Oppeln, 8. maja. (Agence Havas.) Položaj v vsem uporniškem ozemlju se je zboljšal. Francoske čete skrbje v vsem zasedenem ozemlju za red in mir. Gibanje se ni razširilo na mesta. V vseh važnejših krajih so ostale redne oblasti na svojih mestih. Radi občudovanja vredne odločnosti in hladnokrvnosti francoskih čet je upati, da bo upor kmalu pri kraju.

K napadu na štajerskega dež. glavarja dr. Rintelena.

DKU Gradec, 9. maja. (Odiomek.) Kakor se je zagotovilo, je bil napad na deželnega glavarja že delj časa pripravljen in se je kot kraj napada namenoma določil Sv. Lovrenc, kjer je izmakaj nahajala samo majhna prožniška postaja, ni pa nobenih heimverovcev. Ko so deželnega glavarja po padcu iz okna zopet napadli, se je branil z revolverjem in izjavil, da bo ustrelil vsakogar, ki se mu približa. Napadalcii so lučali na to ka-

menje nsnj. Na prošnjo svojih pristavšev ni deželni glavar uporabil orožja in je bil na to naglo obkrožen od komunističnih napadalcev, ki so ga vrgli na tla, tako da je bil nekoliko časa brez zavesti. Orožništvo nadaljuje preiskavo, da dožene krivce in jih izroči sodišču.

Zinovjev odstopil.

DKU Berlin, 9. maja. Kakor poročajo iz Moskve, je podal ljudski komisar Zinovjev svojo demisijo, ker se ne strinja z novo revolucijsko politiko Ljenina.

nedotaknjeno. Aktualno je le vprašanje takozvane nedeljive Slovenije. Res je, da se da napraviti iz Slovenije lažje dobro upravno enoto kot recimo iz Hrvatske, zgodovinske ali celo plemenske. Vkljub temu je Slovenija za enkrat le kulturna enota, ne pa tudi gospodarska. Gospodarska centra Slovenije sta Maribor in Ljubljana. Upravna razdelitev, ki se na ti mesti naslanja, ni nenaravna. Zlasti nedvomno stoji, da pomenja upravna okrepitev Maribora za vso severno mejo Slovenije velik narodno-polit. plus in ne narobe, da je Mariborčanom zaželjena in da spoprijaznjuje štajerski lokalni patriotizem, ki je v okolici Maribora še živa sila, z našo državno in narodno celoto.

Radičev portret.

(Kakor se je naslikal v prvi seji zagreškega mestnega zastopa. Najnovejši list.)

Zagreb, 6. maja.

Deus ex machina! Kakor Bog iz oblakov, je stopil v zagreško mestno zbornico vsemogočni gospodar Hrvatske, ultrarepublikanec, pesnik nove habsburške himne, kmet nad kmeti itd. — Stjepan Radić. Postavi se v vladarsko pozo in pravi: Nisem prišel zaradi tega, ker nisem hotel priti, ampak vsled tega, ker nisem mogel priti. Prisegel bi samo kroni sv. Stefana (ker je sam Stipica. Op. por), ako bi namreč ne bil že 6. maj 1. 1921. Ker se je pa 28. novembra izvršil plebiscit na Hrvatskem, ki se je izrekel za republiko, ne more priseči Habsburgovcem. (Razodetje! Radić je veleum. Op. por.) Nato mu odgovarja dr. Juriša, ki ga označuje kot polit. akrobata in clowna. Radić njemu: vi ste batinaš. Dr. Politeo Radiću: brezvestnež in demagog.

K predlogu, da se poviša mestna subvencija za narodno gledališče, pravi Radić: Treba je, da znižamo subvencijo od 50.000 na ničlo. (Jurek Cmok v ozadju: Pa kaj bu nam Zagorcem tester!) Dr. Politeo Radiću: Split, ki dobi nekaj garderobe od zagreškega gledališča, je vendar hrvatsko mesto. Radić: Dalmatinci so izrodek. Radić Politeo: Vi ste za kralja. Politeo: Bil sem republikanec takrat, ko ste vi bili pod Habsburgovci za kralja. Radić: Treba je sklicati hrv. sabor, da reši vprašanje gledališča, a ne beograjska banda. (Jurek Cmok: dobro su rekli presvetli gospon Radić.) — Radić Politeo: Vi ste nitkov (falot). Politeo: Sem pošten politik, a vi ste vojni milijonar in vodite politiko samo za svoj žep. Vaši prsti in vaš obraz so nečisti in umazani. Radić molči. Predlog o subvenciji pride na glasovanje. Dr. Jelašić predlaga, naj se da gledališču ne 300.000 K, temveč pol milijona kron subvencije. Radić se strinja. (Jurek Cmok: Presvetli gospon Radić su već zaboravili, kaj su predi rekli.) — Razprava o naredbi prosvet. ministarstva, da se šolska deca vzgaja v nacionalnem duhu. Radić: Pribičević je izrodek. — Dr. Juriš je batinaš. Tableau! Govori dr. Srkulj in pravi, da se bodo po tej naredbi vzgajali Srbi v hrv. šolah. Pribičević falzificira zgodovino. (Jurek Cmok: Em su Srbi i Kranjci takaj Hrvatli!) — Ker se omenja kraljevo ime, reče Radić: Jaz ga ne priznam. Nato pokaže z

roko proti Srbiji: To je Turčija. Odbornik Krešić: Mi spoštujemo ministra Pribečevića. Radić, frankovci in zajedničarji kriče: Izrodek, lopov, tolovaj itd. Radić Krešiću: Vzemite nazaj izjavo o Pribečeviću, sicer ste manji ko živinče. Sivo-lasi Krešić: Od l. 1874 sem neprestano v borbi za hrvatski narod, a vi Radić, ste zapeljivec hrvatskega kmeta.

To je portret politika, ki hoče biti reprezentant Hrvatske. Komentarja ni treba.

Proslava 1. majnika v Hočah.

Kakor za vsako veliko slavnost, tako je tudi za navedeno majniško slavnost trebalo predpriprav, kajti to ni malenkost mlaja postaviti v času primernih barvah.

Bila je sklicana torej zato potrebna seja rogoških veščakov in učenjakov v gostilni pri kolodvoru. Seji ji prisostvoval tudi državni poslanec gospod Kisovar. Pripomnim, da imenuje tukajšnje ljudstvo tega gospoda dr. Spegl. Ker ne vem, kje bi bil ta gospod delal doktorat, sem mnenja, da je ime Kisovar pravilno.

Posvetovalo se je torej, v kakih barvah bode gledalo to majniško drevo iz višine na to ubogo verno ljudstvo.

Posestnik imenovane gostilne, prefrigan kakor dandanes vsak tak, ki se hoče vsaj nekoliko prilagoditi razmeram v narodni državi, je baje predlagal, zastava na mlajo bodi državna, jugoslovenska in drevo naj pripade hočki požarni brambi. Gospod Kisovar, pa je odločno zahteval, barva na drevesu mora biti rdeča in drevo naj pripade njemu, ker bi ga bil nujno rabil za svojo hišo, saj ima s tem ogromne izdatke in dela pa tudi v parlamentu za obči blagor za ljudstvo. Nastal je spor med zborovalci in g. Kisovar je izjavil, ako se da kaka narodna ali državna zastava na drevo, ne poseti te majniške slavnosti, oziroma sploh prepove, da se postavi majniško drevo. Prodrli je misel edino merodajnega in pametnega predstavnika državotvorne stranke in posvetovalci so se pokorno vdali zahtevi, ker navadni vaščan, ki itak ne razume, kaj je svet in kaj je potrebno za tako slavnost, ki še tudi Beograd nikoli videl ni, in ga tudi ne bo, se vendar ne zameri onemu visokemu gospodu poslanicu, kateremu že železnice priznajo pravico, da se sme voziti le v I. razredu ter v salonskih vozovih.

Dne 30. IV. 1921. proti večeru se je začelo slavnostno gibanje kakih 20 možakov, ki so stavili drevo. Med njimi je bilo tudi nekaj takih, ki so prihiteli iz daljne vasi Razvanje s širokimi zelenimi traki na klobuku. Pri tem važ-

nem delu so se slišale besede razven »ho - rukkk«, tudi vorwärts, schon gut, noch a bissl itd. Kmalu je stalo to »lepo« drevo. Na njem pa sta vihrali ena velika in dve majhni rdeči zastavi, katere je podelil gospod državni poslanec. Drevo je stalo, zagrmelo je nekaj možnarjev v znamenje, da je prišel čas, da gospod iz Rogoze lahko pridejo gledat »zlatega teleta«. Hitro potem so se gospod potrudili in so prišli. Dva godca, ki sta zašla po naključju v gostilno, sta šla igraje gospodu naproti ter ga privedla do zbrane velikanske množice obstoječe iz radovednih otrok in par možiceljnov, ki jim pri današnji draginji tudi tekne, če se ga enkrat malo zastonj napijejo. Neka deklica je imela na gospoda Filipa nagovor, jim podarila šopek, ter čestitala h godu.

Gospod so se v znešenih besedah zahvalili za visoko čast, ki se jim je izkazala za god in »Namenstag«, itd. Godba je zasvirala krasno himno rdečkarjev »Hoch soll er leben und sie daneben« ter dodala tudi našo domačo »Zivijo, zivijo....«

Neki zeleni klobuček je smatral tudi za potrebo ter zaklical »Hoch die Freiheit!« Gospod so začeli milostno deliti lahko zaslužene jugoslovenske bankovce godecem ter slavnostni govornici (baje 400 K); začel se je ples, po globokem blatu. Tu in tam je tudi zapel pevski zbor kako okroglo. Gospod državni poslanec so se podali v gostilno, kjer se je nadaljevalo veseljačenje pri dobri »zastonj« kaplici.

Delavci, ki so mlaj postavljali, so se zgražali nad rdečimi zastavami, kajti njih zahteva je bila narodna, državna zastava. Zgraža pa se tudi nad to mednarodno, da celo protidrjavno nesramnostjo cela okolica.

Gospod, ki vleče masten jugoslovenski denar za to, da dela za ljudstvo, za njegov dobrobit, zasluži menda za svoje protidrjavno delo kaj družega kakor salonski voz in mastno plačo. Želim vsi Hočani, da bi si gospod kupili za že zaslužen denar malo pameti, takoj opustili nadaljno delo za dobrobit ljudstva ter zopet prišli raje za svojo krojaško iglo, ali pa naj grejo tje, kjer bodejo za vselej lahko slavili njihov »Namenstag« na enak način, na državne stroške. — Hočani.

Notranja in zunanja politika.

* **Ti vražji demokrati.** Vsega so oni krivi. Oni so krivi, da nima SLS dovolj pristašev; oni so krivi, da klerikalni poslanci v Beogradu ne dobijo zaželenega korita; oni so krivi, da ti poslanci v Beogradu ne delajo drugega, kakor

holično šumenje široke ruske reke. Slišiš, kako pljuskajo valovi, kako bijejo kor je Nestorjeva zgodovina, pobožna slika, kakor so stare ikone; čutiš dihanje davnine, slovanskega in bizantinskega »starožitija«. Misli se ti zanesejo daleč v Rusijo, v Kremelj, v Uspenski tabor, k sv. Vasiliju v kameni, zlatoglavi Moskvi. Je li kaj priprostejšega in hkratu lepšega kakor je »Oče naš« L. P. Čajkovskega? Altistinja gđ. Evfemija Pogranica je pobrala radi tega »Oče naša« mnogo simpatij, in oni, ki redkokdaj molijo očenaš, so se z glasom barišnje Evfemije dvignili nad gladino svojega religioznega čustvovanja.

Narodne pesmi! Ali ste videli Volgo? Ne! Ste čitali o nji; spominjate se na njo iz novel in povesti Turgenjeva, Gorkoga, Čehova... Široka reka, ki teče med gozdovi in stepami. Stari Slavjani so ji rekli, da je mati Slovanstva. Nekaj velikega, silnega in misterioznega je v njenem toku: taka je, kot je Rusija. Za Volgo so se borila poldrvoja azijska plemena; iz daljnih vzhodnih step jih je zvalila, ruska Tamara, in jih na to po vrsti pokončala, ko so se navžili njene ljubezni. O Volgi pojejo ruske, tatarske, kavkaške pesmi; njen sum posnemajo glasovi razigranih pevcev daleč v kirgizskih stepah in na obalah Črnega morja.

V niz po matuške, po Volgje... Pa sem, ki razkrija vse ležote in melan-

načrte proti lastni državi; oni so krivi, da morajo klerikalni agenti hoditi po Mariboru z žilavko, kakor mesarski pomočniki, in z njo priganjati neposlušne pristaše na sestanke, da dr. Korošec ne pridiga golim stenam. Oni so krivi, da dr. Korošec in njegovi pristaši zastonj vlečejo masne poslanske dijete, oni so krivi, da klerikalni poslanci v Beogradu nečejo pošteno delati v blagor domovine in naroda, ki jih je za to izvolil itd. Vsega so krivi demokrati, ki izvršujejo le svojo sveto in proketo domovinsko dolžnost. Ko je dr. Korošec vladal, so nam pa kar pečene piške v usta letele; z davki je bilo pa ravno narobe, kakor je sedaj. Namesto, da bi jih mi državi plačevali, jih je pa država nam plačevala. Res lepi časi so bili tedaj, le mi si jih več nazaj ne želimo, pa vsled tega vsak dan molimo: kuge, lakote, vojske nas obvaruj o gospod — klerikalne vlade se bomo pa že sami.

* **Gospod Zebot protestira.** Pri zadnji seji mestnega sosveta je vstal tudi gospod Zebot in v imenu mariborske klerikalne stranke svečano protestiral proti ugovoru, ki ga je vložila JDS proti zadnjim občinskim volitvam, ki so bile pravi kuriozum. Značilno je dejstvo, da je pri tej priložnosti imenoval gospod Zebot mariborsko prebivalstvo in govoril v njegovem imenu. G. Zebot živi v domišljiji, da je s tem, če je dobila klerikalna stranka pri zadnjih volitvah 300 frančiškanskih, lemenatarskih in drugih duhovniških glasov; kakih 100 nemškutarskih itd., že vse prebivalstvo Mariboru v taboru »Straže«. Naj se odšteje duhovniški stan in nemčurje, pa bo imela cela klerikalna stranka v Mariboru dovolj prostora v »Stražinem« uredništvu.

* **Klerikalci so zmagali!** Namreč pri zadnjih občinskih volitvah v Sloveniji. Le, da je ta zmaga ravno take narave, kakor so bile svoječasne zmage avstrijsko-ogrske vojske. Ko smo že brez pušk in kanonov drveli celih 5 tednov proti Krakovu, so avstrijski listi, med njimi tudi »Straža« seveda, pisali, da avstrijska vojska zmagoslavno prodira proti Petrogradu. — Tako farbajo klerikalci tudi danes javnost, oziroma one njihove pristaše, ki jim je dovoljeno, proti 100 dnevni odpustki vsake 3 mesece čitati »Stražo« in njene pregrešne sestre. Polom, polom se bliža, liki osrednjih armad, in ni več daleč čas, ko bode ta nepotrebna bajta zaropotala vkup.

* **Komunisti in kršč. socialci v Avstriji.** Včeraj (v nedeljo) popoldne bi

vesla in zdi se ti, da vidiš, kako se potapljajo v njeni kačji belini obzorja daljnih step. Dih ti zastaja, zapiraš oči, tako si blizu resničnosti... In vendar je dvorana krog tebe in na odru skupina Rusov, ki v tujini prosijo kruha za sebe in za svoje...

Noč objema stepo. (»Ah, ti nočinka«). To je ruska noč, ki jo je tako lepo opeval Puškin, pa Lermontor, Gogelj in vsi po vrsti gori do Gorkoga in Mercokovskega. Spomniš se na »Bele noči« Dostojevskega, na sentimentalno ljubezen do plavalasih zapuščenih, nesrečnih deklic... Vse drugačna je pač beneška, florentinska, rimska noč. — Drugačne so noči pri Balzacu, Hugonu, Zoli, Maupassantu... Ruska noč je luč severa, duša stepe. In pesem »Vo polje birjozonka stajala« te spomni na rusko vas, na dekleta iz »Lovčevih zapiskov«, na Tolstojevu Natašo in najboljši na žalostnega Evgenija Onjegina, najlepše delo ljubitelja ruske stepe in njenega življenja, A. Puškina.

Odmor. Na to zopet ista skupina, samo da je nasmeih barišnje Evfemije bolj zaupljiv, skoraj koketen in da se je pevovodja navdušil od našega navdušenja, oživel od našega življenja... Ukrajina! Hej, Taras Bulba, ti ruski Cyrano de Bergarac! Ukrajina, dežela rodovitnih njiv, bogata, nemirna in večno pobunjena! Domovina kobzarjev, hetmanov in atamanov... Taras

se imelo vršiti pri Sv. Lovrencu pri Kapfenbergu zborovanje krščanskih socialcev. Zborovalne prostore so zasegli komunistični rudarji, predno so se mogli zbrati kršč. socialci, ki so se udeležili proščenja v St. Marainu. Tako so bili slednji v znatni manjšini. Ko je šlo za volitev predsednika zborovanja, je vstal nek komunist in v svojem govoru hujskal proti deželnemu glavarju in zahteval maščevanje zaradi preganjanja komunistov na Štajerskem in za žrtve, ki so padle ob komunističnih izgredih v juniju 1920. Med tem se je približal nek delavec k deželnemu glavarju dr. Rintellenu in dež. svetniku Prischingu, ju udaril s palico in na to vrgel skozi okno. Oba sta vkljub težkemu padcu vstala. Dr. Rintelena so pa komunisti zasledovali, ga znova napadli in tako pretepli, da je obležal nezavesten na tleh. Komunisti, ki so obdali nezavestnega dež. glavarja, so vpili, da se ga mora ubiti. Dr. Rintelen in Prisching sta na to s pomočjo avtomobila ušla razjarjeni množici in se vrnila v Gradec. Zdravnik, ki je preiskal deželnega glavarja, je ugotovil, da so poškodbe težkega značaja. Orožništvo je pri Sv. Lovrencu aretiralo več oseb.

* **K položaja v Gornji Slezijski.** Vodje stavke v Gornji Slezijski so poslali vrhovnemu svetu brzojavko, v kateri izjavljajo, da je medzavezniška komisija s tem, da je dodelila Poljakom samo dve okrožji in na ta način prekršila odredbe mirovne pogodbe glede glasovanja po občinah, ogorčila do skrajnosti delavsko prebivalstvo. Da dajo izraz temu ogorčenju, so delavci stopili v stavko, katere se je razširila na vse rudnike in na večino livarn. Brzojavka končuje: Skupščina stavkajočih delavcev so nam naložile, da naznanimo vrhovnemu svetu, da se oni pod nobenimi pogoji ne bodo vrnili pod nemški jarem in da zahtevajo, naj se občin s poljsko večino takoj priključijo Poljski.

* **Boji na Turškem.** Uradno poročilo iz Angore javlja 8. t. m., da so turške čete začele ofenzivo in so že prvi dan zasedle Bigadž, 35 kilometrov od Bali-Kehirja.

* **Rudarska stavka v Angliji** še traja. Stavka rudarjev v Angliji traja že šesti teden. Med delodajalci in delavci se je vršilo medtem več pogajanj, ki so pa bila brez uspeha. V javnem prometu se že čuti pomanjkanje premoga. Železnice so morale znižati promet za 50 odst. Parniki, ki so namenjeni za dolgo plovbo, ne morejo dobiti za njih količin premoga. Delavci v pralniših v Franciji, Belgiji, Holandi

Ševčenko! Zapeli so njegovo »Zap njegov testament.« Pokopajte n gori, da bom videl, kadar bo vželo solnce ukrajinske svobode... In so ga pokopali na hribu, ki ga kroginkrog obdaja stepe. Tu počiva ukrajinski bard. Dočim iz ruskih narodnih pesmi govori melankolija, ki išče mistične daljave in nadzemljanske paradize, se oglašajo ukrajinski narodni pesmi melanholija, ki toži po življenju. »Solnce nizenjko...« Pšenica je zrela in zlato, po ljubni koprneča dekleta žnjo zlato klasje. Tu je doma polnost življenja, razigranost in nemirna veselost, ki se ne more vtešiti. In to iskanje vtešenja, izživljanja, izvaja melankolična akordeja.

Na to ples, ukrajinski gopak. Ples je plastika poezije: koliko gracioznosti, rim je v njem, koliko ritma, koliko njans, koliko neizražene, neizražljive vega!

In konec: pristan ruski. Občinstvo je hotelo slišati še enkrat »Oče naš«. In zopet se je ob spremljevanju divno lepših basov oglašil zvoni alt gđ. Evfemije... »Oče naš, i že jesi na nebesyah...« Slučaj je to, ampak bilo je pristno rusko, ali recimo: slovansko slovo. Slovan ne more biti brez Kristusa. Bil je v življenju sen moment tega nepozabnega večera.

Vniz po matuške, po Volgje...

(Dojmi s koncerta ruskih beguncev).

Stopili so na oder z neko naglico, na pol nezaupljivi, na pol radovedni. Njihove oči so se v dolgih pogledih spajale z našimi, v par minutah smo si postali domači, kakor da se že poznamo zdavnaj. Bilo je v našem srečanju nekaj resničnosti, nekaj sna; njihove narodne noše so le bdele pred nami, kakor da so vstale iz sanj, iz spominov, ki jih imamo na Rusijo: Rusijo imaginarno, kakor smo jo odkrili v knjigah in vseslovenskih zdravicah, Rusijo revolucijsko in nesrečno, kakor smo jo spoznali v resničnem življenju. Njim se je čitalo na obrazih, da jih je iznenadila in vznemirila ta velika svetla dvorana, polna občinstva. Končno so se razvrstili in prvi glasovi so zadoneli po dvorani... Pevovodja, polkovnik Pogranici, mirnodušen in zadovoljen Rus ukrajinskega tipa, je ponizno snel svoje kapo in dirigiral. Ze njegove geste so kazale, da prihaja pesem iz severnih pokrajin, iz širokih step, kjer je vse zmerno, hladno, umerjeno. Staroruske cerkvene pesmi! Nič ni moglonega v njih, kakor so nemški korali; nič tiste živahnosti, ki prevladuje v italijanski cerkveniglasbi; iz ruskih pesmi veje nasproti »virosta misel ka-

Nemčiji nočejo vkrcati premoga, ki je namenjen za Anglijo. Lloyd George je preveč zaposlen v zadevi zunanje politike, da bi zopet posredoval med obema strankama. Pričakovati je, da ga bodo gospodarske razmere, kakor se razvijajo vsled posledic tega važnega socialnega gibanja, k temu prisilile.

Zanimivosti.

Napad na roparsko gnezdo. V Lipniku na Češkoslovaškem se je dogodil slučaj, ki spominja popolnoma na slične roparske drame iz kinematografa in ki presega po svoji grozovitosti gotovo vse podobne slučaje zadnjega časa. V Lipniku in v okolici je bilo v zadnjem času mnogo vlomov, tatvin in roparskih napadov, vendar pa se orožništvu ni moglo posrečiti izslediti zločince. Končno so osumili nekega Suhanka ter napravili pri njem hišno preiskavo. V hiši niso našli ničesar in že so mislili oditi, ko slučajno zasledili na vrtu vhod v življen podzemeljski prostor, v katerem so našli veliko zalogo pokradenega blaga. Ko so odkrili to skrivališče, so hoteli zopet v hišo, toda Suhankov sin je vrata hitro zaklenil in zadel tako, da jih ni bilo mogoče odpreti. Ko so videli, da jim skozi vrata ni mogoče priti v hišo, so poskusili priti skozi okno. Z orožniki se je nahajal tudi tvorničar sodavice Chytil, pri katerem je bil nedavno prej tudi izvršen vlom. Chytil je dvignil, ker je bilo okno visoko, nekega dečka, da odstrani šipe, toda v tem hipu je počil strel in deček se je zgrudil zadet na tla in je par hipov na to umrl. Ista krogla pa je skozi dečka zadela tudi Chytla samega ter ga usmrtila. Neka ženska, ki je bila poleg in je to videla, je hotela tudi pogledati skozi okno, toda počil je drugi strel in tudi ona se je zgrudila s prestreljeno glavo, in tudi ta krogla je prodrla iz njene glave ter zadela in težko ranila neko za njo stoječo deklico. Ko so orožniki uvideli, da tako ne morejo dalje, so počeli streljati v okno, toda počil je tretji strel in stražmojster je obležal mrtev. Orožništvo je na to pozvalo vojaštvo, ki je obkloplilo hišo in vso njeno okolico. Ko pa je obleganec videl, da mu sedaj ni pomoči se je namrtel z ročno granato.

Dnevna kronika.

Besede in dejanja. Nekateri govorniki narodnosocijalistične stranke ponovno povdarjajo svojo narodnost, a osebno se ogrevajo še za begunce. Tako v besedi, čisto drugače pa je seveda v praksi. V materialnem skladišču na koroškem kolodvoru je zaposlena neka gđna K., ki ne razume niti besede slovensko ter se napram slovenskim uradnikom obnaša kakor da bi bila kje v Avstriji. To pa ji je mogoče le vsled tega, ker ima zaščito v načelniku, ki se tako rad ogreva za to, da je njena mati dala kruha najprej našim ljudem. Poleg to gospodična pa gleda na tudi podnačelnika popolnega meca. Pred volitvijo v konstituanto, je po odstopu dr. Rybara prevzel nadzorstvo g. dr. Ravnik, je neki agi odbornik in kandidat NSS za bavljal, češ, čemu zopet begunec, zakaj ne kak domačin. Na to bi opozorili osebno nekega tukajšnjega gospoda, ki namerava prevzeti vodstvo NSS in ki je tudi begunec, oziroma voditelj beguncev. Ljubezen NSS do beguncev sega samo do izkoriščanja begunskih glasov pri volitvah, potem se pa neha.

Bodimo značajni! Prejeli smo "Sl. N." je nedavno v uvodniku opravil tožilo, koliko se je pri zadnjih volitvah izneverilo stranki takih mož, ki so v kratkem obzoru Jugoslavije že dva do trikrat bili v službi povišani. Brez kvalifikacije so preskočili celo vrsto tovaršev samo zato, ker so si nadeli naložbo mučenikov za domovino, pa so bili le njeni izkoriščevalci. Med te se prišteva tudi davčni nadzornik R. v Ljubljani; šel preko Maribora na Koroško prevzemati davčne urade. Prevzemal jih je pa tako, da v marsikaterem kraju urada niti videl ni, niti se ni sešel z vsemi uradniki, o kakem pravilnem izročevanju ni zagledal strojnice in ta pogled ga je tako prestrašil, da je peš preko gora prihitel v Pliberk, gdi prenočil, potem pa jo je

takoj odkuril proti Ljubljani; še danes se spominjajo nanj Sentspaveljci z imenom "bežeči skonstrucijski komisar". V Ljubljani pa je znal premeteti mož govoriti o velikem pogumu in velikanskih žrtvah, ki jih je doživel za Jugoslavijo na Koroškem; prej strasten klerikalec, je postal veren in vnet demokrat in vedel povedati toliko o svojih junaštvih, da je premotil vse in v enem letu prilezel iz IX. čina v VII. kot — koroški inšpektor, kakor se je hvalil. In letos! Pri občinskih volitvah je volil zopet klerikalno. O naših obmejnih razmerah je ljubljanske kroge popolnoma napačno informiral, hvalil je ljudi, ki so s pijanostjo in razsajanjem delali očitne škandale od Pliberka pa do Borovlj, zakrival je tatvine in sleparije z ukradenimi konji in ščitil "kolege", ki so očitno simpatizirali z Nemci. Taki ljudje so prišli na krmilo, za zahvalo pa so pri pretečenih občinskih volitvah pokazali na sebi ono breznačajnost, ki so jo svojčas praktično izvajali ob naši severni meji. Res, lepi narodni junaki za domovino — v lastnem žepu.

Volksstimm od 5. maja t. l. se je na nekvalificiran način zagnala v moja osebo, češ, da imam s svojim zetom skupaj 10 sob. Ne glede na to, da jaz stanujem v svoji hiši popolnoma zase, da je moj pokojni soprog kupil hišo za mene, da bom stanovala lahko pod lastno streho in da imam torej kot hišna gospodinja v lastni hiši pravico do lastnega stanovanja, se mi zdi zavijanje dejstev direktno nekaj zločinskega. Mislim, da 2 večji sobi in 1 kabinet nimam v lastni hiši samo jaz, ampak tudi še marsikaka nemška vdova v Mariboru, ki ni imela za moža tako zavednega rodoljuba kakor jaz. Medtem, ko sem v Trstu svojega moža pogrebala, se je hotelo že moje stanovanje v Mariboru oddati drugemu; če se je pa po moji vrnitvi v Maribor krivica popravila, je bilo to samo pravično. Če se bom enkrat iz Maribora izselila in hišo prodala, potem naj se naseli v njej kdorkoli hoče, iz lastne hiše pa me ne more nihče izgnati, zlasti z lažmi ne! Zalostno pa je, da nima nemški list toliko spoštovanja do žalujoče vdove, da si jo upa apostrofirati z izrazi, ki ne spadajo v pošten list. Vzvišena sem nad grobstvimi sorte, kakor jih prodaja "Volksstimm".

Sidonija Kalister.

"Zivel rdeči Ptuj!" Tako kliče sobotna "Enakost" vsled izvolitve nemško-socijalno-demokratskega peka Tomaža Lozinškega županom, ob enem pa srdito napada narodnosocijalno stranko, najbrž zato, ker jim je pripomogla do te dvomljive zmage. Res grda nehvaležnost!

Zavednim Mariborčanom. Kakor že znano pride v petek 13. t. m. v Maribor češko pevsko društvo "Hlahol". Aranžma sta prevzeli Glasbena Matica in Slovensko žensko društvo. Pred vsem pa je treba za brate Čehe preskrbeti prenočišča, zato se naprošajo vsi zavedni Mariborčani, ki bi lahko sprejeli katerega čeških gostov v prenočitev, da to javijo potom dopisnice nemudoma naše Glasbeni Matici.

Kako se potuje v Prekmurje. Ko se je nedavno otvorila avtomobilna zveza Maribor - Sv. Lenart - G. Radgona, smo se gotovo vsi razveselili. — Kdor se te zveze poslužil tega pa gotovo mine to veselje. Prošli teden sem šel po opravkih v Mursko Soboto. — Avtomobil, ako se ta škata sploh sme imenovati avtomobil, je bil natlačeno poln, ko smo se ob 15. uri odpeljali izpred kolodvorske pošte. Se predno pa smo dospeli do Ivanje, se nam je zaril v blato in trajalo je nad eno uro, predno smo ga zopet izvlekli ven ter nadaljevali vožnjo, toda ne daleč, za vasjo smo v bregu zopet obtičali in vsi napor, celo konji, spravili avto naprej so ostali zaman, tako smo bili ob 22. uri sredi ceste in ker nismo hoteli plačati za privatnega voznika 100 K., kakor je storil neki mesar, smo morali v trdi noči po blatu dalje v Radgono in v Cankovo, kjer sem moral s nekim finančnim paznikom prenočiti in komaj naslednjega dne nadaljevati pot v Mursko Soboto. Za vse to, da sem moral polovico hoditi peš pa sem plačal — 100 K. Ako družba ne preskrbi drug avto, potem je bolje, da vožnjo sploh vstavi, kajti to se pravi imeti le ljudi za norca ter jim krasti denar.

Stavka železničarjev v Julijki Benetiji traja še vedno.

Mesta nemških učiteljev, ki so še ostali in ki so bila definitivna, se ne smatrajo več kot taka, temveč na novo razpišejo.

Učiteljski dopusti. Višji šolski svet je sklenil, da bodo morali vsi oni učitelji, ki bodo hoteli na bolezenski dopust, iti k nadpregledu v Ljubljano in to, če bodo spoznani za potrebne dopusta na stroške Višjega šolskega sveta, v nasprotnem slučaju pa na lastne. Poročni dopusti za učitelje se bodo dovoljevali odslej dalje le za dobo 8 tednov.

K sprejemu čeških gostov. Žensko društvo vabi svoje članice, da se udeležijo sprejema čeških gostov v čimvečjem številu in sicer po možnosti v narodnih nošah. Prihod vlaka bo še pravočasno objavljen. Po koncertu povabimo naše goste v Nar. dom, kjer jim priredi naše društvo bife. Zeleti je, da bi bila tudi tam udeležba z naše strani čimvečja. Poslednja seja našega društva glede podrobnosti sprejema in pogostitve se vrši v torek pop. ob 10 uri v mali dvorani Nar. doma. Prosimo, da se je udeležijo gospe in gospodične, ki so pripravljene sodelovati. Odbor.

Dečji dan. Oddeljenje za zaščito dece in mladine v Beogradu je odredilo, da se prvo nedeljo v junija (5. junija) po vsej državi priredi dečji dan kot občna manifestacija ljubezni naroda napram deci. Dečji dan naj vsakega državljana opomni sirot, uboge in zapuščene dece, osredotoči zbiranje denarnih sredstev, naj pridobi novih sodelovalcev pri zaščiti dece in ostane deci v svetlem spominu.

Dekliško zavetišče v Mariboru. Po prizadevanju državne krajevne zaščite dece in mladine v Mariboru se je otvorilo te dni v spodnjih prostorih dekliske šole v Cankarjevi ulici deklisko zavetišče za ubožne deklice in sirote. V zavetišču prejema dnevno 50 deklisk kosilo in južino ter celodnevno zavetje in nadzorstvo, ki ga pogrešajo taki otroci doma. Zavetišče se bo vzdrževalo z državno subvencijo in prispevki lokalnih faktorjev. V programu zaščite dece je še ustanovitev več drugih prepotrebnihih zaščitnih naprav, ki se bodo otvorile po možnosti v najkrajšem času.

Vprašanje valute osvobojenih krajev. Izvedba valutne reforme v Dalmaciji in zamenjava kronskih novčanov se je začasno odgodila, dokler se ne bodo evakuirali tudi ostali kraji. Glavni inšpektorat za sedaj samo zbira statistične podatke za zamenjavo kron.

Beguncem s Primorskega. Vsi, ki so doživeli preganjanje in nasilja od strani Italijanov in sploh vse, ki imajo o nasilnem in brezpravnem postopanju Italijanov zanesljive podatke, prosimo naj se zglase v tajništvo Narodnega Sveta za neodrešeno domovino, Sodna ulica 32, da tam izpovedo, kar vedo. Somišljenike prosimo, da opozore na ta poziv druge, ki bi morda ne dobili v roke časopisa.

Informacijska pisarna. Ministrstvo v Beogradu je podelilo g. Ivanu Soberju koncesijo za informacijsko pisarno v trgovsko-kreditnih zadevah.

K okrajnemu glavarstvu v Ptuj je premeščen okrajni tajnik pri poverjeništvu za notranje zadeve Fran Fischer.

Trgovski in privatni nastavljenici se opozarjajo, da je pričela krajevna skupina Maribor, Osrednega društva trgovskih nastavljenecv za Slovenijo s sedežem v Ljubljani vsestransko delovati. Pisarna se nahaja v Slovenski ulici št. 8. dvorišče desno, uradne ure so ob delavnikih dnevno od 18.—19. ure med katerim časom se dajajo pojasnila in sprejemajo novi člani. Ze vpisani novi člani, koji vpisnine še niso plačali, se prosijo, da blagovolijo to prej ko slej storiti.

Na Kamenščaku pri Ljutomeru je umrl 4. t. m. g. Iv. Slavič, bivši goštilničar, župan itd. v 76. letu svoje starosti N. v m. p.!

Povodno smrti g. Iv. Slaviča je naklonilo cezanjevsko gasilno društvo svojemu častnemu članu na čast mesto vinca ubogi šolski mladini v Cezanjevcih 150 K. V posnemanje! Hvala!

Avstroogrski železni drobiž po 20 vinarjev ni izenačen z našim ter se radi tega ne smatra več za plačilno sredstvo in se tudi ne bo zamenjal.

Kovinski denar po 5 para (20 vinarjev) prihaja polagoma v promet. — Tega denarja je še tako malo, da ga bodo izplačevali samo državni blagajniški uradi. Denar ima v premeru 18,8

mm, debelost 1,3, teža 2,6 gram., 1 kš vsebuje 384 komadov. Izdelan je iz »gama«, kovina s 98 in pol odstotka cinka in 1 in pol odst. bakra. Na eni strani je označena vrednost z arabsko številko 5, levo in desno sta izraza v latinici in cirilici »para«. Izpod označene vrednosti je letnica 1920. Na nasprotni strani je grb naše države.

Aretiran izziavač. Včeraj je bil aretiran nemškutar Franc Kramusch, pomožni delavec tvrdke »Balkan«, ker je v goštilni pri »Zlati hruški« osmešil našo državo in naš narod. Odveden je bil v policijske zapore.

Izgubljeno. Rudolf Monjae, stanujoč v Tattenbachovi ulici št. 29 je izgubil včeraj od stanovanja do Glavnega trga zlato kratavito iglo s tremi kamenčki, vredno 140 K. Pošten najdi telj naj jo odda pri njem, ali pa pri policiji.

Mestno kopališče se odpre v sredo 11. t. m. V petek bo parna kopelj ves dan za ženske, ostale dni pa za moške, odprta.

Telefonski naročniki! Vse naročnike telefonov iz mesta Maribora in okraja se vabi zaradi natančnega dogovora in sklepa profi visokim poštnim in telefonskim pristojbinam k zborovanju, ki se vrši v četrtek dne 12. t. m. ob pol 20. uri v restavraciji »Maribor« na Grajskem trgu.

Iz Zrkovc. Včerajšnje volitve so prevrnile stolček klerikalnega gerenta Rebernika. Klerikalci so se trudili na vse pretege, da bi zmagali, toda vse jim ni nič pomagalo, pogoreli so.

Ormož. Ker prinašata »Slovenec« in »Straža« neosnovane vesti o sporazumu med odborniki napredne stranke in odborniki SLS, nas naprošajo, da objavimo sledečo izjavo: Podpisani izvoljeni odborniki občinskega zastopa ormoškega izjavljamo z ozirom na klerikalne mahinacije (v »Straži« in »Slovencu«), da nismo bili, nismo ter tudi ne bomo pripadniki kake klerikalne organizacije ter izjavljamo slovesno, da se nismo in se ne bomo spuščali s klerikano stranko v noben dogovor. Ormož, dne 6. maja 1921. Dr. Fr. Strelec, l. r.; Filip Horvat, l. r.; Ivan Veselič, l. r.; Rado Polak, l. r.; Ivan Rakuša, l. r.; Jakob Kovačič, l. r.; Peter Toplak, l. r.; Ludvik Kuharič, l. r.; Ivan Zemljič, l. r.

Kultura in umetnost.

x Praški "Hlahol" v Mariboru. To je eden najboljših čeških pevskih zborov, lahko rečemo med prvenci evropskih zborov. Ustanovljen l. 1860. je z umetniškimi uspehi izvajal desetletja in desetletja najboljšo češko zborovsko pesem in to hoče podati na svoji koncertni turneji po Jugoslaviji tudi v Mariboru. Zbor obstoji iz 130 pevcev in pevk ter proizvaja moške in mešane zборе. V Mariboru otvori serijo koncertov v petek, dne 13. t. m. ob 20. uri v Götzovi koncertni dvorani. Prireditel koncerta oskrbi naša "Matica", ves drug aranžma, sprejem, pogostitev, prenočišča pa so v rokah našega narodnega ženskega društva, mestnega sosveta, g. polkovnika Jakovljeviča, in češke obci. Predprodaja vstopnic se je že začela v trgovini g. Zlate Brišnik. Naj se vsak požuri, ker je iz dežele mnogo gostov zasleglo vstopnice. Citajte plakate o tem koncertu in o pomenu "Hlahola" za češki glasbeni napredek ljubljanske časopise. V Ljubljani priredi "Hlahol" že 14. t. m. koncert in gostuje potem v Zagrebu, Beogradu (trikrat), Novemssadu, Subotici in Varaždinu.

Sokolstvo.

O Odborova seja "Mariborskega Sokola" se vrši danes v ponedeljek 10. t. m., v Narodnem domu. Začetek ob 18. uri popoldan. Udeležba bodi točna!

O Vestnik Mariborske Sokolske župe št. 2 je pravkar izšel in se dobiva v trgovini br. Franja Majerja na Glavnem trgu ter stane 4 krone.

O Računi tičoši se zadnjega družabnega večera Sokola v Mariboru naj se določijo blagajniku bratu Hallerju v Cvetlični ulici št. 8.

O Beograjski Sokol v Franciji. Beograjski "Sokol" pojde 8. maja v Lille na Francoskem na gimnastične vaje.

Sloven. narodno gledališče.**Repertoire bodočih dni:**

V ponedeljek 9.: „Obrt gospe Warrenove“.
Gostovanje v Ptuj.
V torek 10.: „Valček čar“. Izven ab.
V sredo 11.: „Tiba sreča“. C—31.

Zdravstvo.

Sveži zrak je potreben za dobro zdravje. Dasi so zdravniki že zdavnaj spoznali velikansko vrednost svežega zraka za čuvanje zdravja, vendarle velika večina ljudi se še ne zaveda neizmerne važnosti svežega zraka. Jako redko je najti zrak v pisarnah ali delavnicah tako svež kakor bi moral biti, to velja celo v onih slučajih, kjer prostori niso prenapolnjeni z ljudmi. Najbolj očividni dokaz škodljivosti nečistega in nesvežega zraka vidimo v slučajih, ko se velike skupine ljudi zberejo v slabo prezračenih dvoranah. Vsak je že to poskusil in ni treba da dalje govorimo o tem. Slabe posledice nesvežega zraka so manj očitne pri ljudeh, ki delajo dan na dan v slabo ventiliranem prostoru, ali te zle posledice se pojavljajo ravno tako gotovo. Ne dihaite slabega zraka: Poslednje preskušnje so dokazale, da posledice, pripisane „slabemu zraku“, so v veliki meri spojene z napačno temperaturo in vlažnostjo, kakor tudi s pomanjkljivim gibanjem zraka. — Strokovnjaki se strinjajo v tem, da temperatura delavnice običajno ne bi smela presegati 65 stopinj Fahrenheita in v zraku bi ne smelo biti vlage več nego 50 odstotkov nasičenosti. Da se vzdržuje tako razmerje je dostikrat potrebno iztisniti pokvarjeni in topli zrak iz delavnice potom ventilatorjev in dopuščati prihod svežega zraka. Najbolj enostaven in zanesljiv način za to je, da se pustijo okna delavnice stalno odprta, tako da more prihajati noteg sveži zrak od zunaj. Morda v bodočnosti bomo zares imeli delavnice na prostem zraku nekako po načinu paviljonov za tuberkulozne v sanatorijih. Cudoviti uspehi, ki smo jih imeli v mnogih krajih s šolami ob prostem zraku, dokazujejo, kake važnosti je za zdravje zadostna količina svežega zraka. Mnogi dalekovidni delodajalci so uvedli v svoje delavnice telovadbo ob široko odprtih oknih po parkat na dan. Cas, ki se pri tem zgubi, je večkrat nadomeščen po boljši kakovosti dela po takih vajah. V zvezi s tem ne pozabljajte prebivati vedno del svoje opoldanskega odmora pod milim nebom, da si napolnite pljuča s čistim, svežim zrakom.

Gospodarstvo.

g Zopet nov uspeh naše industrije. Tovarni za cigaretni papir in stročnice »Golob« se je posrečilo, da je kupila od znane francoske firme Smith-Meyer tovarno za enake predmete, ki se nahaja na Sušaku in ki je urejena z najmodernejšimi stroji, ter ne zaostaja v nobenem pogledu za svetovnimi tovarnimi te stroke. S tem je prešlo zopet veliko podjetje v narodno last, ki bode v stanju voditi konkurenco z izvrednostnimi tovarnimi na njihovem tržišču.

g Transatlantik. Dne 23. aprila t. l. se je vršil ustanovni občni zbor parobrodarskega deln. dr. »Transatlantika« v Zagrebu. Društvo se je osnovalo z glavnico 10.000.000 dinarjev z emisij 50.000 komadov delnic proti nominalni 200 dinarjev s 30. odst. takojšnjega vplačila.

g Prudkejša surovega železa na Angleškem je nazadovala v mesecu marcu t. l. za 385.000 ton. V prvem četrtletju 1921. je iznašala ta produkcija 1.487.000 ton proti 2.099.000 ton v istem

času minulega leta. Število visokih peči se je zmanjšalo za 30, ker nimajo dela.

g Tovarna za nogavice v Sarajevu. V Sarajevu se nahaja tovarna za nogavice, ki izdeluje sedaj do 200 parov nogavic na dan. V kratkem se bode to podjetje pretvorilo v akcijsko družbo, in povečalo, tako da bomo tudi v tem oziru preskrbljeni z domačimi izdelki.

g Naša industrija prediva in lanu. Najbolj razvita stran naše industrije je pač proizvod prediva in lanu. Konoplje imamo zasejane povprečno v celi državi na 42.000 hekt., a lanu na okoli 5000 hektarjih zemlje. Na leto se pridelava prediva okoli 18.000.000 kg in okoli 800.000 kg. lanu. Tovarn za izdelovanje teh dveh predmetov imamo 30. Največje se nahajajo v Leskovcu, Svilačju, Novom Vrbasu, Hočaku, Novem Sadu in Osijeku.

g Popravilo proge Vinkovci—Sisak. Te dni se bo pričelo delo za popravilo železniške proge Vinkovci—Sisak.

g Sprememba zakona v Narodni banki. »Službene novine« od 3. t. m. prinašajo uredbo o izpremembah in izpopolnitvah zakona o Narodni banki od 26. januarja 1920. To je že druga izprememba tekom leta dni, odkar je ta zakon v veljavi. Vladne izpremembe, ki se sedaj objavljajo, obstajajo v tem, da se kredit državi poveča za 850 milijonov dinarjev, da se nadaljnje akcije vplačajo v srebru namesto v zlatu ter nadalje določilo o razdelitvi dobička. Zanimivo je dejstvo, da bo tiskanje novih novčanic vršila država, a ne Narodna banka. Banka bo tekom tega leta bržkone beležila na račun države eno milijardo dinarjev ter bo dobila za to po novih izpremembah 1 odst. obresti. Na obrestih bo torej znašal dobiček 10 milijonov dinarjev, samo na tem poslu. Ako dobi država od dobička 60 odst., Narodna banka pa 40 odst., potem dobi banka 4 milijone. Kaj to znači, se more presoditi le, ako se vpoštevata, da upravni stroški Narodne banke v preteklem letu niso bili večji od 3,5 milijonov dinarjev. Kakor se vidi, posojila Narodne banke, dasi ravno jih je lahko dobiti, niso po ceni.

g Kriza na vseh straneh. Na skupščini češkoslovaških industrijalcev je izjavil generalni tajnik dr. Hodač med drugim, da so se prilike v industriji zadnji čas zelo poslabšale. Posebno v industriji papirja, stekla in nekaterih drugih predmetov. V zadnjih mesecih prijavljeno je 22 inosolventij med njimi ena z 20 milijoni pasiv. — Iz Milana prihajajo vesti, da so v mesecu aprilu t. l. dosegle insolventije znesek 250 milijonov lir pasive. Ravno tako se dogaja tudi v Grški, kjer stoji samo v Pirejskem pristanišču 73 ladij, ki čakajo že dolgo časa zastoj na tovor.

g Padanje cen v Češkoslovaški. Cene vseh življenskih potrebščin in obleke so občutljivo padle. Znižanje cen na vojaško vojneno sukno iznaša 40 odst. proti cenam leta 1920. Čevlji so za 20 odst., petrolej za 26 odst., žito za 20 do 44 odst., goveje meso za 22 odst., a svinjsko meso za 30 odst. ceneje.

g Gospodarske razmere Italije. Iz italijanske službene strani se javlja trgovski in obrtniški zbornici, da je imela Italija koncem minulega leta 47 milijard in 900 milijonov lir dolga. Raznih bonov je pa še v prometu za 26 milijard 688 milijonov lir. Obresti na ti dve poziciji iznašajo letno 3 milijarde in 648 milijonov lir, a redni letni dobiček iznaša za pokritje teh obresti, kakor se službeno poroča, 10 milijard in 500 milijonov lir.

g Premikanje cen v Ameriki. Po indeksu »Broad Street« v Novem Yorku padajo še vedno cene v Ameriki. To padanje je počelo že v marcu 1920. 1. marca t. l. padle so cene proti 1. febr. t. l. povprečno za 4 odst. a proti 1. marcu m. l. za 48 odst. Vsled padanja cen se je število konkurzov zelo povečalo. Mnoga trgovaška podjetja, ki so nastala za časa vojne, ali si niso preskrbela za časa visoke vojne konjunktore do-

voljnih rezerv, so morala obustaviti izplačevanje. Trgovski položaj je zelo kritičen, ker ni kupcev.

g Falsifikati madžarskih bankovcev. Vsled velikega števila falsifikatov madžarskih bankovcev je dunajska devizna centrala zaključila, da v zaščito občinstva jemlje madžarske bankovce samo proti vplačilu. Vsled tega mad-

žarski bankovci ne bodo za sedaj na dunajski borzi notirali. Devizen promet z Budimpešto s tem zaključkom ni tangiran. (Ker tudi pri nas od nedavno notira madžarska deviza, se priporoča opreznost.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Otvoritevno naznanilo!

Čast mi je cenjen. občinstvu priporočiti svojo na novo otvoreno trgovino z zlatino, srebrnino, urami, jedilnim orodjem in optičnimi predmeti.

Cene nizke, postrežba točna in solidna!

R. Bizjak, Maribor, Gosposka ulica 16.

Mala oznanila.

Moško kolo na prodaj
Meljska cesta 55. 637

Kdor ima na prodaj **lepo kočijo s kolesi na gumih**, popolno opremo, konje za vožnjo in jahanje, naj se oglasi v restavraciji »Maribor«, Vetrinjska ulica, vsak dan med 12. in 14. uro. 638 2—1

Stanovanje z kuhinjo in sobo v Aleksandrovi cesti št. 83 bi se zamenjalo s kuhinjo in dvema sobama. 64

Soliden gospod se vzame na postelj. Einspielerjeva ulica št. 24. 636

Nova vila na Tržaški cesti se proda. Pojasnila daje gostilna Kliček, Tržaška cesta. 632 3—2

Zamenja se stanovanje v Mariboru v sredini mesta, sestojече iz 1 sobe in kuhinje ter hodnika, ki se lahko uporabi za sobo, za enako ali 2 sobi in kuhinjo v Ljubljani. Dopise se prosi pod šifro »I. R.« na upravo lista. 622 2—2

Pohištvo, postelje z vložki in žimnicami, blazine, odeje, umivalniki z ogledali, polnočne omarice, obešala za obleko, zofa, fotelji, karnise z zagrinjali i. t. d. na prodaj. Vprašati pri hišniku v »Narodnem domu«. 614 3—2

Korespondentko

popolnoma večšo slovensčino, hrvaščino in nemščino, perfektne stenografsko in strojepisko, rabi tvorniško podjetje v Mariboru. Nastop čimprej. Pismene ponudbe na upravnishstvo lista pod »Tovarniška uradnica št. 490.« 3—2 615

Dražba lova.

Lovska pravica krajevne občine Pečke se da potom javne dražbe do 30. junija 1922 v zakup. Ta dražba se vrši na uradni dan v Sl. Bistrici v četrtek, dne 2. junija 1921 ob 10. uri predpoldne.

Okrajno glavarstvo v Mariboru,
dne 30. aprila 1921.

Dražba lova.

Lovska pravica krajevne občine Statenberg se da potom javne dražbe do 30. junija 1922 v zakup. Ta dražba se vrši na uradni dan v Slovenski Bistrici v četrtek, dne 2. junija 1921 ob 11. uri predpoldne.

Okrajno glavarstvo v Mariboru,
dne 30. aprila 1921.

Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru

se priporoča potujočemu občinstvu.

Priznana izborna kuhinja.
Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih, kakor tudi spremljanje železniških vozov. — Pojasnila v pisarni: pri stanliška ulica 2.

Veletrgovina**Gaspari & Faninger**

Maribor Drobnina, pletenina, galanterija
Aleksandrova c. 48. ☒ ☒ Samo na debelo! ☒ ☒

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Mariboru

Obreštuje vloge najugodnejše

Daje vsakovrstne kredite.

Delniška glavnica in rezerve 95.000.000.—

Izvršuje najkulantnejše vse bančne transakcije.